

Biologické posouzení projektu:

LOKÁLNÍ BIOCENTRUM Č. 19 V MIKULOVĚ

Investor: Město Mikulov

Dodavatel: Atelier per partes s.r.o.

Zpracovatel: Ing. Daniel Matějka, Ph.D., Ing. Lukáš Lattenberg, Karolína Koňárková

Autorizovaná osoba: Ing. Daniel Matějka, číslo autorizace ČKA: A3 04429

Zpracovatel biologického posouzení: Mgr. Helena Chytrá

22. dubna 1055/2, 692 01 Mikulov

tel.: 731679942

email: helenapro@seznam.cz

Zpracováno v Mikulově dne 26. 8. 2024

Mgr. Helena Chytrá

Stručná charakteristika posuzovaného záměru

Cílem projektu je pomocí výsadby domácích druhů stromů a keřů a vytvoření zatravněných ploch a několika specifických prvků rozčlenit velký blok orné půdy a ozelenit zemědělsky intenzivně využívanou krajinu. Tím by se měla zároveň posílit nejen protierozní a ekologická, ale také estetická a rekreační, funkce krajiny. Rovněž by mělo dojít ke zvýšení úživnosti krajiny pro zvěř, a tím ke snížení škod na zemědělských kulturách.

Celková řešená plocha je 4,14 ha. Nově zatravněno bude celkem 3,48 ha, z toho 0,21 ha zeleným senem, 1,41 ha druhově bohatou regionální směsí a 1,86 ha technickou směsí (polní cesta, oplocenky, okraje). Vysazeno bude celkem 990 odrostků původních druhů listnatých stromů a ovocných stromů a 2713 původních druhů listnatých keřů. Dále zde budou vytvořeny tři loggery dřeva, „kamenné moře“ z vápencových úlomků, kamenice (plazník), specifický prvek bidýlko a instalovány tři dřevěné lavice. Projekt počítá i s následnou údržbou všech vytvořených prvků a také se sečením travinobylinného porostu stávajících kamenic.

Přírodní poměry

Z hlediska geomorfologického členění (Demek a Mackovčín 2006) náleží řešené území do celku Mikulovská vrchovina, podcelku Pavlovské vrchy. Reliéf má charakter drobné vyvýšeniny v rovinaté krajině, nadmořská výška se pohybuje v rozmezí 200–216 m n. m. Geologické podloží budují vápence a jílovce s polohami pískovců ždánické jednotky flyšového pásma Karpat (ČGS 2024a), převažujícími půdními typy jsou rendzina modální a pararendzina modální (ČGS 2024b). Území leží v klimatické oblasti T4 – velmi teplé (Quitt 1971). Průměrná roční teplota pro normálové období 1991–2020 spadá do intervalu 9–10 °C, průměrný roční úhrn srážek činí 500–550 mm (ČHMÚ 2024). Území leží v Mikulovském bioregionu (Culek a kol. 2013), převažuje biota 1. vegetačního stupně. V okolí řešené lokality převládá intenzivně obhospodařovaná zemědělská krajina s převahou orné půdy. Ve vzdálenosti 1 km od záměrového území se nachází přírodní rezervace Šibeničník se zachovalými fragmenty stepní vegetace.

Výsledky terénního šetření

Terénní šetření za účelem zpracování biologického posouzení proběhlo dne 26. 8. 2024.

Řešené území je na většině své plochy tvořené aktivně využívanou ornou půdou. Dále se zde nacházejí tři kamenice a úsek polní cesty. Půda je mělká a skeletovitá, nepříliš vhodná pro pěstování plodin. Tyto její vlastnosti budou naopak výhodou při zatravněování v rámci přeměny území na krajinný prvek, kdy bude vysychavost a špatná dostupnost živin výhodou pro konkurenčně slabší druhy, které zde bude žádoucí podpořit.

Na poli byly zaznamenány pouze běžné plevely, jako jsou např. *Anagallis arvensis*, *Chenopodium hybridum* nebo *Mercurialis annua*. Na polní cestě dominují *Lolium perenne* a *Achillea millefolium* agg.

Travinobylinný porost kamenic je tvořen převážně běžnými konkurenčně silnými druhy trav, jako jsou např. *Bromus inermis*, *Dactylis glomerata* nebo *Elymus repens*, a ruderalními druhy, jako jsou např. *Carduus acanthoides*, *Chenopodium album* agg., *Chenopodium hybridum*, *Atriplex patula*, *Rubus caesius* apod. Jen výjimečně zde najdeme některé zajímavější druhy, jako např. *Eryngium campestre* nebo *Asparagus officinalis*. Výjimkou je nejseverněji položená kamenice, kde se zachoval malý fragment degradovaného suchého trávníku s *Festuca valesiaca*, *Bromus erectus*, *Achillea collina*, *Centaurea scabiosa*, *Phlomis tuberosa*, *Salvia pratensis* a *Teucrium chamaedrys*.

Půda je v území mělká a skeletovitá

Pohled na polní cestu protínající řešené území

Pohled na tři kamenice v poli

Poměrně čerstvý snos kamení v kamenici

Phlomis tuberosa

Festuca valesiaca (vlevo), *Teucrium chamaedrys* (vpravo)

Posouzení návrhu z hlediska vlivu na biodiverzitu

Posuzovaný projekt bude mít dle mého názoru, založeného na terénním šetření a na znalosti území i jeho širšího okolí, pozitivní vliv na biodiverzitu. Biodiverzita cévnatých rostlin bude podpořena zatravněním části území zeleným senem z blízké přírodně cenné lokality i zatravněním regionální druhově bohatou směsí a důslednou následnou péčí o tyto plochy (kosení s odstraněním pokosené hmoty). Z hlediska podpory diverzity rostlin je důležité, že projekt pracuje s tím, že na lokalitě zůstane dostatek ploch s otevřeným charakterem bez zapojeného stromového a keřového patra. Přínosem bude také zavedení údržby (kosení s odstraněním pokosené hmoty) travinobylinných porostů vzniklých na kamenicích. Podporou biodiverzity rostlin dojde ke zlepšení podmínek pro bezobratlé živočichy. Ti budou rovněž podpořeni výsadbou dřevin a vznikem specifických prvků (nová kamenice, „kamenné moře“, skládky dřeva). Biodiverzitě obratlovců prospějí vedle zvýšení diverzity a abundance rostlin (savci) i bezobratlých (savci, ptáci, plazi) také výsadby dřevin (ptáci, savci) a vznik nových kamenných prvků (plazi). Celkové zvýšení heterogenity území potom pomůže všem skupinám organismů.

Jediný drobný problém spatřuji v zařazení *Prunus fruticosa* do výsadbového plánu. Jedná se o silně ohrožený (C2t, EN) drobný keř přirozeně se vyskytující v ekotonálních lesostepních společenstvech tvořících vegetační typ nízkých xerofilních křovin. Na svých lokalitách je tento druh akutně ohrožen genetickou erozí kvůli spontánnímu křížení s *Prunus cerasus* a *Prunus avium*. Vzniklý kříženec je vyšší a vytlačuje geneticky čistou *Prunus fruticosa*. Obávám se o genetickou kvalitu sazenic tohoto druhu. Mé obavy však mohou být způsobeny tím, že s výsadbou *Prunus fruticosa* nemám zkušenosti a kvalitu dostupných sazenic neznám.

Bude-li se pro krajinný prvek tvořit nějaký plán péče o nově vzniklé travnaté plochy po uplynutí doby následné péče hrazené v rámci projektu, doporučovala bych zařazení modifikací seče, které budou šetrnější z hlediska bezobratlých živočichů (fázovaná seč, mozaiková seč).

Závěr

Projekt doporučuji k realizaci bez výhrad. Pouze z výše uvedených důvodů doporučuji zvážit, zda nevyřadit ze seznamu vysazovaných druhů dřevin *Prunus fruticosa*.

Literatura

CULEK M., GRULICH V., LAŠTŮVKA Z., DIVÍŠEK J., 2013. Biogeografické členění České republiky. Masarykova univerzita, Brno, 450 s.

ČESKÁ GEOLOGICKÁ SLUŽBA, 2024a. Geovědní mapa 1:50 000, [online], citováno 26. 8. 2024. Dostupné z: < <https://mapy.geology.cz/pudy/> >

ČESKÁ GEOLOGICKÁ SLUŽBA, 2024b. Půdní mapa 1:50 000, [online], citováno 26. 8. 2024. Dostupné z: < <https://mapy.geology.cz/geocr50/> >

ČESKÝ HYDROMETEOROLOGICKÝ ÚSTAV, 2024. Mapy charakteristik klimatu [online], citováno 26. 8. 2024. Dostupné z: < <http://portal.chmi.cz/historicka-data/pocasi/mapycharakteristik-klimatu> >

DEMEK J., MACKOVČIN P. (eds.), 2006. Zeměpisný lexikon ČR Hory a nížiny. Agentura ochrany přírody a krajiny ČR. Praha, 590 str.

QUITT E., 1971. Klimatické oblasti Československa. Academia, Praha, 73 s.